

लिलिता गंडभीर
4200 North Ocean Dr.
#1501 - 2
Riviera Beach, FL 33404
USA
lalitagandbir@hotmail.com
First Serial Rights

उत्तर ध्रुवावरची न्यू इयर पार्टी

ह्या उत्तर ध्रुवावरच्या पार्टीला जाईपर्यंत मी दोन प्रकारच्या न्यू इयर पार्टीला गेले होते.

एक कुणाच्या तरी घरी होणारी पार्टी. त्यात दारु, खाण, गप्पा व मध्यरात्री न्यूयॉर्कच्या टाइम स्क्वेअरमधला बॉल पडताना बघणं हा प्रकार असे. नंतर अशा भारतीय पार्टीत नृत्य हा प्रकार सुरु झाला. अभारतीय पार्टीत तो सुरवातीपासूनच होता.

नंतर बॉस्टन डाउनटाउनमधे एक जंगी पार्टी सुरु झाली. त्या पार्टीसाठी डाउनटाउनमधली वाहतूक बंद होते. फक्त बसेस, ट्रॅम या वाहनांनी ह्या पार्टीला जाता येत. प्रत्येक रस्त्यावर कसरती, नृत्यं, प्रत्येक थिएटरमधे वेगवेगळ्या प्रकारचे व विविध देशांचे कार्यक्रम, टिकटिकाणी बॅण्ड व बॅण्डसमोर मोकळ्या जागेत नृत्य, असंख्य झागमगत्या वस्तू व खाद्यपदार्थ विकणारे फेरीवाले, डोक्यावर, हातात, कमरेभोवती झागमगते मुकुट, बांगळ्या, कंबरपट्टे घालून हिंडणारे खीपुरुष, रस्त्यावर, फूटपाथवर ठिकठिकाणी रंगवलेली मोहक चित्रं. खास त्या रात्रीसाठी बनवलेले, प्रकाशझोताने चकचकणारे बर्फाचे पुतळे व बारा वाजता नूतन वर्षाचं स्वागत करायला चार्ल्स् ह्या बॉस्टन डाउनटाउनमधून वाहणाऱ्या नदीवर होणारं फायरवर्क्स् अशी ही जत्रा असते.

ह्या सर्व प्रकारच्या नूतन वर्षाचं स्वागत करणाऱ्या उत्सवात मल्हा मजा येतच असे. पण नंतर मी एक वर्ष अलास्कात (Alaska) अँकरेजला (Anchorage) माझ्या मुलीच्या घरी गेलेली असताना एका नूतन वर्षाच्या पार्टीला गेले आणि ती पार्टी खरोखर अविस्मरणीय झाली. मजा आली का नाही हा मुद्दा अलाहिदा.

अलास्का हा उत्तर ध्रुव व उत्तर ध्रुवाजवळच्या प्रदेशाचा अमेरिकेचा प्रांत. तो अमेरिकेने रशियाकडून १८६७ साली ८० हजार डॉलरसूला विकत घेतला. अलास्का ५७०३७४ चौरस (square) मैलांचा प्रांत आहे.

(भारताच्या अर्धा, टेक्सासच्या दुप्पट). लोकसंख्या साधारण ६२१००० आहे. तिथे उंच डोंगरांवर सतत वर्फ असतो. उनरेला जावं तसं हिवाळ्यात दिवस लहान व उन्हाळ्यात मोठे होतात. बॉरो (Barrow) हे सगळ्यात उनरेला असलेलं गाव. तिथे हिवाळ्यात चार महिने रात्र असते तर उन्हाळ्यात चार महिने सूर्य मावळत नाही. माझी मुलगी अँकरेज या अलास्कातल्या सर्वात मोठ्या शहरात राहते. तिथे २१ जून हा सर्वात मोठा दिवस १८ तास, १८ मिनिटांचा असतो व सर्वात लहान दिवस २१ डिसेंबर ५ तास २८ मिनिटांचा असतो. उन्हाळ्यात अँकरेजला साधारण चार महिने स्नो नसतो. पण भोवतालच्या उंच डोंगरांवर स्नो असतो.

अलास्कात काही स्त्रीपुरुष, बहुतेक पुरुष, नैर्सर्गिक पद्धतीने राहण्याचा प्रयत्न करतात. जसं एस्किमो (Eskimo) समाज एके काळी राहत असे त्या रीतीने राहायचा त्यांचा प्रयत्न असतो. (प्रत्यक्षात ते अशक्य आहे. एस्किमो समाजाची जीवनपद्धती स्त्रीपुरुष समूहालाच आकारता येते. एकाच पुरुषाला किंवा एका जोडप्याला तसं राहता येण शक्य नाही.) हे लोक एकटेच एका लहानश्या लाकडी झोपडीवजा घरात राहतात. त्यांच्या घरी लाकडावर चालणारा स्टोक असतो. त्यांना लागणारे खाद्यपदार्थ ते जवळपासच्या खेड्यात खरेदी करतात. ते पैसे कुटून आणतात ते मला माहीत नाही. पण बहुतेक त्यांच्याकडे ते स्वतः जेव्हा एके काळी अमेरिकन समाजात मिसळून राहत होते तेव्हा मिळवलेले पैसे असावेत असा मी अंदाज करते. त्यांच्या गरजा अगदी माफक असतात. घरभोवतालची थोडीबहुत जमीन त्यांनी विकत घेतलेली असते किंवा ते असेच जाऊन तिथे राहायला लागलेले असतात (squatters). त्याचं लहानसं औटहाउस (outhouse) असतं किंवा नसतं. हे लोक समाजात मिसळतच नाहीत. असे अनेक एकांडे (isolationist) स्त्रीपुरुष अलास्कात पसरलेले आहेत.

दुसराही एक समूह अलास्कात राहतो. ह्या समूहातली जोडपी नोकऱ्या, धंदे, शेती तत्सम काही करतात. जिथे ते काम करतात तिथे त्यांची घरं असतात. शिवाय बोटी, स्नोमोबिल्स (snow mobiles), लाकडी होड्या (canoes), फ्लोटप्लेन्स (float planes – पाण्यावर उतरू शकणारी विमान), स्कीप्लेन्स (ski planes – बर्फावर उतरू शकणारी स्कीज लावलेली विमान) अशा धर्तीच्या वस्तू विकत घेण्याची त्यांची ऐपत

असते. तरी सुद्धा त्यांना अगदी जुन्या काळात जसा मनुष्यप्राणी राहत होता त्या रीतीने राहण्याची हौस असते.

अशा जोडप्यांनी अगदी दाट जंगलात केबिन्स (cabins) बांधलेल्या आहेत. काही अगदी आधुनिक आहेत. त्यात

पंपाने पाणी, प्रोपेन हीटर, जनरेटरवर वीज, विमान उतरवायला लॅंडिंग स्ट्रिप (Landing strip)

असं सगळं काही असतं. तर काही अगदी साध्या - लाकडी झोपडी, त्यात एक लाकडांवर चालणारा स्टोक व

औटहाउस अशा स्वरूपाच्या आहेत. अशा झोपड्यात राहणाऱ्या काही जोडप्यांशी माझ्या अलास्कात राहणाऱ्या

मुलीची मैत्री आहे. ही जोडपी गोठलेल्या नदीवर न्यू इयर ईक्हची पार्टी करतात.

मला माझ्या मुलीने ह्या पार्टीबद्दल सांगितल्यावर मी म्हटलं, "ऐन हिवाळ्यात बर्फाच्छादित दाट जंगलात, मध्यरात्री, गोठलेल्या नदीवर पार्टी करण्याचा खुळेपणा करणाऱ्या माणसांना काय म्हणायचं?"

मुलीने ठासून सांगितलं, "ह्या वर्षा त्या खुळ्यांत तुला सामील व्हायचंय."

मी ताडकन उठून उपं राहत म्हटलं, "माझे हातपाय बांधून आणि तोडात बोळा कोंबून तुम्हाला मला न्यावं लागेल." मी असं म्हटलं तरी भविष्य मला आधीच दिसत होतं. मुलांना नाही म्हणणं मला जमत नाही.

मुलींच्या डॅडीची तिला पूर्णपणे साथ होती. "तू काय एकटी जंगलात पडणार आहेस का?" तो म्हणाला.

"हे नुसतं जंगल नक्हे. विंटर वंडरलॅंडही (winter wonderland) आहे." मी म्हटलं.

"मी तुला असं पैक करीन की तुला मुव्हीच थंडी वाजणार नाही." मुलीने मला आश्वासन दिलं. "मी एकटी सुखात घरी राहीन" ह्या माझ्या विनंतीकडे तिने दुर्लक्ष केलं. मी असहकार पुकारून पार्टीला जाण्याची तयारी बघत एका जागी ठिय्या देऊन बसून राहिले.

स्नोसूट्स (snowsuits), सिल्क व सिंथेटिक लेग वॉर्मर्स (leg warmers), हातमोजे, पायमोजे, मिटन्स (mittens), बूट्स (boots), हात व पाय गरम ठेवण्यासाठी मिळणाऱ्या पुड्या, हॅट्स (कान, कपाळ व ओठ झाकून टाकणाऱ्या), डोक्यावर हेडलॅंप्स, खाद्यपदार्थ, पाणी, दारूचे प्रकार अशा असंख्य वस्तू तिने व इतर कुटुंबियांनी वैनमधे कोंबल्या व आम्ही सगळे न्यू इयर पार्टीच्या मोहिमेवर निघालो.

"सुखातला जीव दुःखात घालायला कशाला जायचं?" इ.इ. माझ्या कटकटीकडे सगळ्यांनी दुर्लक्ष केलं.

पार्टी तालकिटना (Talkeetna) या अँकरेजपासून कारने दोन नासांच्या अंतरावर असणाऱ्या गावाजवळ होती. गाव कसलं लहानसं खेडंच ते. अलास्काच्या ज्या दूरस् असतात त्यात एक आगगाडी दाखवतात. ती आगगाडी निसर्गसौदर्याने नटलेल्या प्रदेशातून जाते. तालकिटना हे त्या आगगाडीचं एक स्थेशन आहे. उन्हाब्यात तालकिटनाचा मुख्य रस्ता, बाजूची लाकडी दुकानं, रेस्टॉरंटस् व बार अमेरिकेतल्या वाइल्ड वेस्टमधल्या (Wild West) सिनेमातल्या दृश्यासारखी वाटतात. तिथल्या दुकानात अजूनही अलास्कातल्या नदीत रेती चाळून सापडणाऱ्या गोल्ड नगेटचे (gold nugget – सोन्याचे तुकडे) व मूस पूपचे (moose poop) दागिने मिळतात. कधीही एखादा काऊ बॉय (cow boy) घोड्यावर बसून येईल व रस्त्यावर गोळीबार होईल असा मला उन्हाब्यात तालकिटनात गेल्यावर भास होतो. तालकिटनाच्या सरहदीवरच एक रुंद नदी वाहते. या नदीपर्यंत वीज व रस्ता पोचतो. नंतर सगळं जंगल. माझ्या मुळीच्या ओळखीचे निसर्गप्रेमी या नदीपलीकडच्या जंगलात राहतात. उन्हाब्यात या जंगलात अस्वलं वसतीला असतात. हिवाब्यात ती भूमीगत (hibernate) होतात.

वैन तालकिटनच्या वाटेला लागताच मी स्वतःलाच धीर देऊ लागले..."निदान औटहाउसमधे जाताना अस्वलं तरी नसतील. लहानपणी कोकणात केळूसला रात्री कंदिलाच्या मिणमिणित्या प्रकाशात औटहाउसमधे जाताना रात्री साप चावेल, भूत पचाडेल, वाघ येईल अशा भयाने मी थरथरत असे. इथे निदान तसलं काही नाही. फक्त थंडी आहे येवढंच."

"तालकिटनाच्या आसपास फटाक्यांची दुकानं आहेत" माझ्या मुळीने जाहीर केलं. "तिथे थांबून आही फटाके घेणार."

फटाक्यांच नाव काढताच माझ्या मनाने उभारी धरली. लहानपणाची दिवाळी डोळ्यासमोर नाचू लागली. फटाक्यांच्या दुकानात मला जायचंच होतं. पण मी मागच्या सीटवर सामानाच्यामधे अक्षरशः कैदेत पडले होते. म्हणून फटाक्यांच्या दुकानात गेले नाही.

"न्यूयार्क, मॅसेचुसेट्स् मधे फटाके लावायला परवानगी नाही. आगीची भीती असते असं असताना अलास्कात फटाके उडवायला परवानगी कशी?" ह्या माझ्या प्रश्नाचं उत्तर कुणी दिलंच नाही. मी "नाहीतरी ही वाइल्ड वेस्टच आहे. इथे कायद्याचं साप्राज्य नाही" असं बोलून स्वतःचं समाधान करून घेतलं.

फटाक्यांच्या दुकानात सामानात पैकबंद नसलेली मंडळी गेली आणि कॅनमधल्या बंडलांत भर घालायला आणखी दोन बंडलं घेऊन आली.

आम्ही तालकिटनाला पोचलो. उन्हाळ्यातल्या वाइल्ड वेस्टच्या रस्त्यावरती आता बर्फमिश्रित स्नोचा खच पडला होता. बहुतेक दुकानं बंद होती. स्नो पार खिडक्यांच्या वर पोचला होता. सारं कसं शांत शांत आणि थंड थंड होतं. नदीकिनाऱ्यापर्यंत कार पोचली. तिथे म्हणे पार्किंग लॉट होता. मला तर पार्किंग लॉटवरच्या स्नोच्या थरात व इतर जागेवरच्या स्नोच्या थरात काहीच फरक दिसला नाही. जवळ दोन कारस् पार्क केल्या होत्या. त्यांना पाहून तो खरंच पार्किंग लॉट असावा असं मी धरून चालले.

"पार्किंग लॉटमधे आधुनिक जमाना संपला. आम्ही आता टाइम कॅपसुलमधे बसून आदिकाळात पोचणार" असं मी म्हणते न म्हणते तोच फटफट करत दोन स्नोमोबिल्स् गोठलेली नदी पार करून पार्किंग लॉटमधे आली. स्नोमोबिल्वरच्या स्वारांनी भराभर आमच्या कॅनमधलं सामान स्नोमोबिलमधे कोंबलं आणि ते फटफट करत नदीपलीकडच्या जंगलात बेपत्ता झाले.

उरलेलं सामान पाठुंगळीला मारून इतर सगळे, स्नोमोबिलवाले गेले त्या दिशेने चालू लागले. मी काही उचलावं अशी कुणी अपेक्षा केली नाही. मीही मदत करण्याचा प्रयत्न केला नाही.

आम्ही तसे सकाळी नऊ वाजता अंधारात निघालो होतो. आता खच्छ सूर्यप्रकाश पडला होता. दनाली (Danali) अथवा माउंट मकिन्लीच्या (Mt. McKinley) बर्फाच्छादित पर्वतराशी दिमाखाने झाल्कत क्षितिजावर उभ्या होत्या. त्यांच्यावर मधेमधे पांढरे व काळ्यार ढग ओथंबले होते. पर्वतराशीच्या व आमच्यामधे सुरुचं दाट हिरवं जंगल उभं होतं. सगळं ते विहंगम दृश्य कसं कुणी चित्रकाराने रंगवलेल्या चित्रासारखं स्थिर होतं. कारण अजिबात वारा नव्हता. त्या सृष्टीसौदर्याने मी भारून व भारून गेले. काही क्षण तशीच पर्वतांकडे बघत उभी राहिले. मग माझ्या गोठणाऱ्या श्वासाने मला भानावर आणलं. व मी इतरांच्या मागे चालू लागले.

नदीच्या पल्याड अनेक पायवाटा वेगवेगळ्या दिशांनी फुटल्या होत्या. त्यातली एक पायवाट आमची होती. त्या वाटांवर अर्थात पाढ्या नक्हत्या. माहितगारालाच त्या वाटा ओळखता आल्या असत्या.

हळूहळू आमची वाट अरुंद होत गेली. कुठे कुठे ती लुपत्त होत होती. फांद्यांखाली वाकून गुडधाभर स्नोमधून जात होती. "स्नोमोबिलस् या वाटेने कशी आली?" मी विचारलं. "हा शॉट्कट आहे." कुणीतरी बोललं. मी जीवाच्या आकांताला पुढच्या माणसावर नजर ठेवून होते. कधी मला त्याचं डोकं तर कधी पायच दिसत होते. अकस्मात ती वाट संपली आणि लहानशी केबिन आणि तिच्या भोवतालचे कापलेल्या झाडांचे बुंधे व दोन स्नोमोबिलस् नजरेसमोर साकारली. आणि मला माउंट एकरेस्टवर पोचल्यासारखा आनंद झाला. केबिनच्या धुरांड्यातून धूर व केबिनमधून मोटमोठ्यांदी हसण्याबोलण्याचे आवाज येत होते. आम्ही आत जाण्यासाठी केबिनचा दरवाजा उघडला तेव्हा केबिनमधे ऑफिस सुटल्यावर जशी माणसं ट्रॅम व बसमधे कोंबलेली असतात तशी माणसं कोंबलेली दिसली. "एकाला आत जायचं असेल तर कुणाला तरी बाहेर पडायला पाहिजे" मी मुलीला म्हटलं. पण आम्हाला पाहताच दोधी तिघी स्वैपाकघरात गेल्या व इतर सगळे जवळ जवळ सरकले आणि आम्ही आत घुसलो.

दरवाजा बंद केल्यावर मी त्या अंदाजे दहा बाय चौदा फुटी खोलीवर नजर फिरवली. खोलीच्या डाव्या कोपयात लोखंडी स्टोक होता. त्याच्या तळाच्या उघड्या दरवाजातून आत पेटलेली लाकडं दिसत होती. त्या धगधगणाऱ्या विस्तवामुळे केबिन चांगली गरम झालेली होती. जळत्या लाकडांचा वास नाकाला झांवत होता. स्टोकभोवती लाकडाच्या मोळ्या होत्या. सर्व भिंतीलगत लाकडी बाकडी टाकलेली होती. त्यावर दाटीदाटीने स्त्रीपुरुष बसले होते. मधल्या गोलाकार कॉफी टेबलावर खाद्यपदार्थ, बिअरच्या बाटल्या इतर ड्रिंक्सचे कॅनस् पसरलेले होते. दरवाज्याच्या उजव्या बाजूला लाकडी भिंतीच्यावर ठोकलेल्या लाकडी खुंट्यांवर हेडलॅपस, हॅटस्, मिटनस्, स्नोसूटस् लटकत होते. व तळाला असंख्य बँगा, मिटनस्, स्नोसूटस्, पाण्याच्या बाटल्या इन्यादींचा ढीग पडला होता. दरवाजाशेजारी असंख्य स्नो अथवा पाण्याने निथळणारे बूटस् पडले होते. खोलीच्या मधे स्वैपाकघरात उघडणारा दरवाजा दिसत होता. उजव्या कोपयात दुसऱ्या मजल्यावर जाणारा एक चिंचोळा जिना होता. जिन्याच्या पायच्यांवर दोन मुळं बसून पत्ते खेळत होती.

मी हळूहळू गर्दातून जिन्याकडे गेले व दुसऱ्या पायरीवर बसून माझे बूट्या खेचून काढले. मग सॉक्स ओरबडायला सुरवात केली. ते काढल्यावर गरम जॅकेट काढलं आणि जमिनीवरच्या डिगाऱ्यात फेकलं. एक्हाना मी घामाने निथळत होते.

खिडकीतून मी आजूबाजूला नजर फेकली. तेक्का छोटंसं लाकडी औटहाऊस दिसलं. ते केबिनपेक्षा दहा फूट तरी खाली होतं. तिथे पोचायला अरुंद पायवाट होती. त्यावरच्या बर्फाच्या थरामुळे ती बर्फाच्या घसरगुंडीसारखी दिसत होती.

मग माझ्यातली भारतीय स्त्री जागी झाली. मी गर्दातून घुसाघुशी करत स्वैपाकधरात पोचले. तिथे प्रोपेन स्टोक्हवर काहीतरी उकळत होतं. मी यजमानिणीला "काही मदत हवी का?" म्हणून विचारलं. तिने हसून "ही बघ मला पुष्कळ मदत आहे" असं म्हणत किचनमधे खिडक्णाऱ्या तिच्या सहेत्यांवरून नजर फिरवली. "माझ, तुझा चहा" म्हणत मुलीने एक पेपर कप माझ्या हातात दिला. ह्या अरण्यातही माझां व्यसन न विसरणाऱ्या माझ्या मुलीला मी "थँक्स (Thanks)" म्हटलं. तिने माझ्या कुठल्या तरी मैत्रिणीसारखं माना वेळावत "थँक्यू बिंक्यू नको हं. नो फॉर्मलिटीज" म्हटलं आणि आसपासच्या सर्वजणी हसल्या.

मी चहा पिऊन बाहेर पडते न पडते तोपर्यंत बाहेरच्या टेबलावरचे अर्धअधिक खाद्यपदार्थ बेपत्ता झाले होते व खोलीतली बहुतेक माणसही बेपत्ता झाली होती. उरलेली बाहेर जाण्याच्या तयारीत होती. मी डाव्या बाजूच्या खिडकीतून बाहेर नजर टाकली. दोघंतिंधं का तिघी स्कीजवर स्वार होऊन कुठेतरी चालल्या होत्या. स्नोमोबिलस्यही बेपत्ता होती.

न्यू इयर पार्टी सुरु झाली होती.

थोड्या वेळाने मुलीने "स्नोमोबिलवर राईड हवी आहे का?" म्हणून विचारलं. सरळ रस्ता असता तर मी गेलेही असते. पण खाचखळगे, चढउतार वाटेत असणार हे उघडच होतं. मी "नाही" म्हटल्यावर ती व तिच्या मैत्रिणीनी "फिरायला जाऊया" म्हटलं. ह्या बेताला मी संमती दिली. व स्नोसूट, हॉटस, मिटनस् घालून तयार झाले. माझ्या मिटनस्मधे व सॉक्समधे गरम पुऱ्या घातल्या. बस्याच जणी व एक मुलगी आमच्या बरोबर होती. थोडा वेळ अरुंद पायवाटेवरून चालल्यावर आम्ही एका छोट्या ओळ्याच्या पात्रात पोचलो. ओळ्यातल्या पाण्याचा

आता बर्फ झाला होता. पण ओळ्याच्या पात्रातून चालता येत होतं. ओळ्याच्या किनाऱ्याला लहान झुडपं व मोकळी बर्फाच्छादित जमीन होती. त्या ओळ्यातून चालत आम्ही दूर फिरायला गेलो. दोन्हीकडे उंच सुरुची झाडं, सगळीकडे निरव शांतता. "हिमालयात ऋषीमुनी एकेकाळी असेच राहत असतील" माझ्या मनात विचार आला. दीड तासाने परत आलो. स्कीर्सिंग, स्लेडिंग वैरे खेळायला गेलेली माणसं केबिनमधे ये जा करत होती. कारमधे पेट्रोल भरावं तसं पोटात खाद्यपदार्थ भरून परत बाहेर जात होती. त्यांचे चेहेरे लाल झालेले होते. काहीजण दमलेले दिसत होते पण खुषीत होते.

रात्री नऊ वाजता पार्टीला जाण्याची तयारी सुरु झाली. खाद्यपदार्थ व पिण्याचं सामान स्नोमोबिलमधे घातलं. आणि पार्टीच्या ठिकाणी नेलं. माझी तयारी माझ्या मुलीने केली. सिल्कचे लेग वॉर्मर, वरती थर्मल, त्यावर फ्लीसची पॅट, अंगावर लांब हाताचे थर्मल, वरती फ्लीसचा शर्ट, मानेभोवती स्कार्फ, डोक्यावर माकडटोपी, पायांवर दोन दोन पायमोजे, आतल्या पायमोज्यात गरम पुड्या, हातावर ग्लोव (Gloves) व मिटनस्, मिटनस्‌मधे गरम पुड्या, ह्या सगळ्यावर स्नोसूट, स्नोसूटला लावलेली हॅट माकडटोपीवर, शिवाय कानावर गरम पुड्या आणि बूट्स. स्नोसूटमधे छोट्या बाळांना कोंबतात तसं निला स्नोसूटमधे मला अक्षरशः कोंबावं लागलं. "येवढे सगळे कपडे घातलेत की मला सातव्या मजल्यावरून खाली फेकलं तरी काही इजा होणार नाही" मी फटलं. वरती "मला चालता येत नाहीये" ही तक्रार केली.

दोघांनी खेचून उभं केल्यावर मला मी रोबो असल्यासारखं वाटू लागलं. गुडये व हाताचे कोपरे वाकेनात. थोड्या प्रयत्नाने रोबोसारखं ताठ चालत मी केबिनबाहेर पडले आणि प्रयत्नाने पायथ्या उतरले. केबिनबाहेर पडताच थंडीत मला चक्क बरं वाटलं.

हळूहळू मला पॅकबंद असताना चालायची सवय झाली.

पूर्वी मी स्किर्सिंग केलेलं होतं. पण अशा मायनस कितीतरी तपमानात बाहेर पडण्याचं धाडस मी कधीच केलेलं नक्तं.

हळूहळू इतर सगळे माझ्याएवढे नसतील पण माझ्या धर्तीचे कपडे घालून बाहेर पडले व आम्ही पार्टीच्या दिशेने जाणाऱ्या पाउलवाटेला लागलो.

माझ्या मुलीने मला हेडलॅप दिला. तो मी डोक्यावर लावला. माझ्या डोक्यावर आता समोरची वाट दिसावी म्हणून दोन फ्लॅशलाइट्स् होते.

सगळीकडे पडलेल्या स्नोमुळे चांदणं परावर्तित होऊन मैदानात, नदीच्या पात्रात, जादूई संधीप्रकाश होता. पण झाडाखाली गेलं की पूर्ण अंधार क्हायचा. त्यामुळे डोक्यावरच्या कंदिलाची जस्ती होती.

आम्ही नदीच्या पात्रात पार्टीच्या जागी पोचलो. तिथे मध्ये तीन पुरुष उंचीची पंधरा ते वीस फूट व्यासाची (diameter) शेकोटी पेटवलेली होती. शेकोटीच्या खाली नदीचं पात्र अगदी उथळ होतं अशी माहिती मला मिळाली. शेकोटीभोवती गोलाकारात खुर्च्या मांडल्या होत्या. मध्ये मध्ये टेबलांवर खाद्यपदार्थ व पेयांच्या बाटल्या व कॅनस् ठेवलेले होते. एका कोपचातून म्युझिकचा आवाज किणकिणत होता. त्यावर डान्स करायचा प्रयत्नही चालू होता. पण त्या उत्तर ध्रुवावरच्या आकाशाच्या महान घुमटीखाली म्युझिक लावायला (मुंबईला लावतात तसे) ठणठणारे लाउडस्पीकर सुद्धा कदाचित कमीच पडले असते. तर बॅटरीवर चालणाऱ्या सी.डी.एलेयरची काय कथा?

आम्ही पार्टीत पोचल्यावर बरेच स्त्रीपुरुष येऊन स्वतःची ओळख करून देऊन गेले. मीही माझी ओळख करून दिली. अर्थात दर वेळी बोलताना मला ओठावरची माकडटोपी खाली खेचावी लागत होती. ओळख करून देणाऱ्यांचे चेहेरे अंधुकच दिसत होते. कारण पार्टीच्या ठिकाणी पोचताच डोक्यावरचे कंदिल सर्वांनी विझावले होते. ओळख करून देणारे स्त्री का पुरुष हे सुद्धा जेमतेम ओळखता येत होतं. अशा अंधाऱ्या परिस्थितीत नाव किंवा चेहेरे लक्षात ठेवण्याचा प्रयत्नही मी सोडून दिला.

त्या पेटलेल्या शेकोटीकडे तोंड करून उभं राहिलं की ती बाजू गरम होत होती व पाठ थंड होत होती. पाठ शेकोटीकडे करून उभं राहिलं की तोंडाकडची बाजू थंड होत होती. परिणामी मी एकदा शेकोटीकडे तोंड तर थोड्या वेळाने शेकोटीकडे पाठ असा खेळ रात्रभर खेळत राहिले. थोडा वेळ डान्स करण्याचा प्रयत्न केला. पण एकबंद परिस्थितीत जेमतेम चालता येत होतं. आणि बूट बर्फावरून घसरत होते. म्हणून डान्स करण्याचा नाद सोडून दिला. आणि इकडेतिकडे हिंडत इतर पाठ्यांत मारतात तशा वायफळ गप्पा मारू लागले.

थोऱ्या वेळाने फायर्वर्क्स सुरु झालं. ते बघत शेकोटीजवळ उभी राहिले. एकदोनदा आपणही फटाके लावावेत अशी इच्छा झाली. पण हात हातमोज्यातून बाहेर काढला की एकदा थंड पडत होता की मी फटाके लावायचा नाद सोडून दिला.

फटाके म्हणजे साधेच होते. लवंगी फटाके, फुलबाज्या, भुईनळे व चमन चुडिया. चांदण, बर्फावरून परावर्तित होणारा चांदण्यांचा मंद प्रकाश व धगधगणाऱ्या शेकोटीच्या आगीचा प्रकाश मिसळून त्या पार्टीभोवती एका अवर्णनीय प्रकाशाची प्रभा फाकलेली होती. ह्या प्रकाशाच्या पार्श्वभूमीवर व पांढऱ्याशुभ्र स्नोवर उफाळणाऱ्या भुईनळ्यांच्या रंगीबेरंगी ठिणग्या व चमनचुडियातून होणारा चमचमता ठिणग्यांचा वर्षाव आगळाच दिसत होता.

बारा वाजता कँडल पेटवली. पोखरलेल्या झाडाच्या बुंध्यात पोखरलेलं झाड असे पाच सहा झाडांचे बुंधे एकमेकात घालून कँडल बनवली होती. आतलं झाड प्रथम पेटवायचं, मग बाहेरचं पेट घेतं अशा रीतीने कँडल बराच वेळ पेटत राहिली. त्या कँडलवर फुलबाजे लावून मी व मुलांनी फटाके लावण्याची हौस पूर्ण करून घेतली.

एकाना माझी काळावेळाची शुद्ध हरवली होती. कधीतरी नवरा "चला आता घरी" म्हणत मला शोधत आला. मग मुलीबरोबर आम्ही केबिनमधे परतलो. अंगावरचे कपडे स्वतःच उतरवण्याचा पराक्रम मी धडपड, वळवळ इ.ह. करून केला व वर्ती मुलीने बोट दाखवलेल्या बंकवर (bunk) मुकाब्याने झोपले.

सकाळी जागी होऊन खाली पोचले तेक्का स्टोक्ची भट्टी चालूच होती. स्लीपिंग बॅगमधे दाटीवाटीने स्त्रीपुरुष अस्ताव्यस्त पसरलेले होते. बाकड्यांवर मुलं झोपली होती. केबिनमधला एक इंचही फुकट गेला नक्ता.

हळूहळू सगळीजण जागी झाली. औटहाउससमोर रांग लागली. सकाळी ताल्किटनातल्या इनमधे (Inn) ब्रेकफास्टला जायचं होतं. मी सर्वात प्रथम स्वतःला पैकबंद करून तयार झाले व इनमधे जायला निघालेल्या पहिल्या समूहावरोबर इनमधे पोचले.

इन अलास्कात प्रथम वस्ती झाली त्याकाळी बांधलेली होती. सजावटही तशीच. लाकडी भिंतींवर जुने नकाशे, फोटो, मूसचं (moose) डोकं वगैरे. बसायला लांबलचक टेबल व बाकडी टाकली होती.

हळूहळू अख्खं तालकिटना व तालकिटनाचे पाहुणे त्या इनमधे उगवले. हसण्याबोलण्याच्या आवाजाने इन दुमदुमू लागली. इनचा मालक, वेटरस् वेट्रेसेस् व गिहाइकं सर्वांचीच एकमेकांशी ओळख होती असं दिसलं. आमची सर्व केबिनही हळूहळू इनमधे पोचली. कुणीही काहीही मागवत होता. मालकाने हिशोब कसा ठेवला ते त्याचं त्यालाच माहीत.

ब्रेकफास्टनंतर न्यू इयर पार्टी संपली. माझी मुलगी व इतर सगळे केबिनमधे परत गेले व आपापलं सामान स्नोमोबिलवर लादून पार्किंग लॉटमधे परतले. ते सामान व माणसं कॅनमधे परत ठासून भरून आम्ही घरी परतलो.

परताना मी मुलीला म्हटलं, "उत्तर ध्रुवावरच्या पार्टीला मला नेत्याबद्दल थँक्यू."

पूर्वप्रसिद्धी 'एकता'